

Beslenme ve Diyetetik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2025: Neler Değişti? Yenilikçi Bakış Açısının Programlara Yansıması Nasıl Olacak?

National Core Curriculum for Nutrition and Dietetics 2025: What Has Changed? How Will the Reflection of an Innovative Perspective Be Reflected in the Programs?

Ezgi Bellikci Koyu¹, Emine Akal Yıldız², Yasemin Beyhan³, Zehra Büyüktuncer Demirel⁴, Ayhan Dağ⁵, Muazzez Garipağaoğlu⁶, Zeynep Gökteş⁷, Fatma Esra Güneş⁸, Kübra Işgın Atıcı⁹, Efsun Karabudak¹⁰, Gül Kızıltan¹¹, Eda Köksal¹², Habibe Şahin¹³, Hülya Yardımcı¹⁴, Hülya Gökmen Özel¹⁵

Geliş tarihi/Received: 01.07.2025 • Kabul tarihi/Accepted: 16.08.2025

ÖZET

Ülkemizde Beslenme ve Diyetetik lisans eğitimi veren programların temel yeterliliklerini belirlemek ve eğitimde standardizasyonu sağlamak amacıyla 2016 yılında Beslenme ve Diyetetik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (BDB-UÇEP) hazırlanmıştır. Bu program, Beslenme ve Diyetetik bölümü müfredatlarının yapılandırılması ve asgari kazanımların sağlanması açısından önemli bir yol haritası olmuştur. COVID-19 pandemisiyle birlikte hız kazanan dijitalleşme süreci, çekirdek eğitim programlarının çağın gerekliliklerine uygun biçimde güncellenmesini zorunlu kılmış, bu kapsamda program tasarımcıları, öğretim elemanları, öğrenciler, mezunlar ve sektör temsilcileri ile geniş katılımlı bir çalışma yürütülerek BDB-UÇEP 2025 hazırlanmıştır. Güncellenen BDB-UÇEP'teki en önemli farklılıklardan birisi, öğrenme kazanımlarının yalnızca temel alan becerileriyle sınırlı kalmayıp “öğrenme becerileri”, “okuryazarlık becerileri”, “yaşam ve kariyer becerileri” gibi yenilikçi yetkinlikleri de kapsayacak şekilde genişletilmesidir. Öğrenme alanları açısından da programın %70'i Sağlık Bilimleri ile Beslenme ve Diyetetik alanına ayrılırken; %30'u bilgi çağı yetkinlikleri, entelektüel, sanatsal ve sportif beceriler, öznel iyi oluş, toplumsal sorumluluk gibi alanlara odaklanacak şekilde yapılandırılmıştır. Ayrıca, eğitim modelinde probleme dayalı öğrenme yaklaşımına yer verilmiş ve aktif öğrenme yöntemleri ön plana çıkarılmıştır. Bu değişikliklerle, mezunların çağın gereksinimlerine uyum sağlamalarının desteklenmesi amaçlanmıştır. Bu derleme makalede, BDB-UÇEP 2016 ile 2025 arasındaki temel farklılıklar karşılaştırılmış; öğrenme kazanımları, öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme süreçleri

1. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İzmir, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0001-5279-2394>

2. Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Gazimağusa, Kıbrıs • <https://orcid.org/0000-0002-1144-5641>

3. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Gaziantep, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-4001-1965>

4. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-2039-8568>

5. Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-8291-3414>

6. Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0003-2172-1467>

7. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0001-7241-8017>

8. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0003-0334-7598>

9. Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Amasya, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-3088-8675>

10. SANKO Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Gaziantep, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-4210-1657>

11. Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0001-5012-5838>

12. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-7930-9910>

13. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kayseri, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0003-2911-6907>

14. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye • <https://orcid.org/0000-0002-2664-4176>

15. **İletişim/Correspondence:** Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye
E-posta: hgokmen@hacettepe.edu.tr • <https://orcid.org/0000-0002-8282-6468>

ile mesleki uygulama dersleri açısından yapılan değişiklikler ele alınmış ve gelecekte oluşturulacak BDB-UÇEP'ler için öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Beslenme ve diyetetik eğitimi, ulusal çekirdek eğitim programı, program tasarımı, akreditasyon

ABSTRACT

The National Core Curriculum in Nutrition and Dietetics (BDB-UCEP) was developed in 2016 in Türkiye to determine the core competencies of undergraduate programs in nutrition and dietetics and to ensure standardization in education. This program has served as an important roadmap for structuring curricula in nutrition and dietetics departments and for ensuring minimum learning outcomes. The digitalization process accelerated by the COVID-19 pandemic highlighted the need to update the core curriculum in line with contemporary requirements. Accordingly, BDB-UÇEP 2025 was prepared through a comprehensive study involving program designers, faculty members, students, graduates, and industry representatives. One of the key differences in the updated BDB-UCEP is the expansion of learning outcomes beyond core disciplinary skills to include innovative skills such as “learning skills,” “literacy skills,” and “life and career skills.” In terms of learning domains, 70% of the program is dedicated to health sciences and the field of nutrition and dietetics, while 30% focuses on 21st-century competencies, intellectual, artistic, and athletic skills, personal well-being and social responsibility. In addition, the problem-based learning approach was included in the educational model and active learning methods were emphasized. These changes aim to support graduates in adapting to the evolving demands of the era. This review article compares the key differences between BDB-UCEP 2016 and 2025, discusses changes in learning outcomes, teaching methods, assessment and evaluation processes, and practice placements, and provides recommendations for the development of future BDB-UCEP editions.

Keywords: Nutrition and dietetics education, national core curriculum, program design, accreditation

GİRİŞ

Türkiye’de Beslenme ve Diyetetik lisans eğitimi, 1962 yılında *Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu* bünyesinde açılan *Diyetetik Programı* ile başlamış, 1990’ların sonuna doğru Erciyes Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi’nde açılan programlarla yaygınlaşma sürecine girmiştir (1, 2). Son 15 yılda ise Beslenme ve Diyetetik eğitimi veren programlarının sayısında hızlı ve dikkate değer bir artış yaşanmıştır. Her yıl ortalama yedi yeni üniversitede Beslenme ve Diyetetik programı açılmıştır (2). Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) 2025 yılı verilerine göre, günümüzde Beslenme ve Diyetetik eğitimi 113 üniversitede 118 fakülte/yüksekokulda toplam 128 program ile sürdürülmektedir (3). Program sayısındaki hızlı artış, eğitim-öğretim süreçlerinde kalite güvencesi mekanizmalarının geliştirilmesi ve mezun yeterliliklerinin ulusal düzeyde tutarlılığa kavuşturulması gereğini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde Beslenme ve Diyetetik eğitimi veren programların temel standartlarının belirlenebilmesi için atılan en önemli adımlardan birisi Sağlık Bilimleri Dekanlar Konseyi (SABDEK) tarafından alınan kararla Ulusal Çekirdek Eğitim Programlarının (UÇEP) oluşturulmasıdır. Sağlık Bilimleri Fakültelerinin sayısının hızlı bir şekilde artmasıyla birlikte, bu fakültelerin karşı karşıya kaldığı yapısal ve işlevsel sorunların bilimsel veriler ışığında analiz edilmesi, disiplinler arası etkileşim ile kurumsal iş birliğinin güçlendirilmesi ve sağlık bilimleri alanına özgü yükseköğretim politikalarının daha etkili biçimde yapılandırılması gereksinimi doğmuştur. Bu doğrultuda, SABDEK, 27 Mayıs 2015 tarihinde Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden (KKTC) 27 Sağlık Bilimleri Fakültesi dekanının katılımıyla kurulmuştur. SABDEK’in yükseköğretimde kalite güvencesi, müfredat uyumu ve mesleki yeterliliklerin standardizasyonu hedefleri doğrultusunda yürüttüğü

çalışmalar kapsamında, 7 Eylül 2015 tarihinde sağlık bilimleri lisans programlarına yönelik UÇEP'lerin geliştirilmesine karar verilmiştir. Bu kararın ardından, UÇEP koordinatörleri ve çalışma grupları belirlenerek Beslenme ve Diyetetik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (BDB-UÇEP) hazırlıklarına başlanmıştır (2). Yaklaşık bir yıl süren çalışmaların ardından 2016 yılında BDB-UÇEP tamamlanmış ve 2017 yılında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) yürütme kurulundan geçerek onaylanmıştır (4). Beslenme ve Diyetetik alanına özgü uluslararası standartlar ve temel ilkeler doğrultusunda oluşturulan BDB-UÇEP, lisans programlarının müfredatlarının yapılandırılması ve güncellenmesinde referans alınan temel bir çerçeve niteliği kazanmıştır.

Koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) pandemisi, yükseköğretimde öğretim süreçlerinin mekândan bağımsız, dijital ortama taşınmasını zorunlu kılmış ve eğitim sistemlerinde yapısal bir dönüşüm sürecini tetiklemiştir (5). Bu süreçte, dijital altyapı eşitsizlikleri, pedagojik uyum sorunları, çevrim içi öğretim materyallerinin niteliği ve veri güvenliği gibi çok boyutlu zorluklar ortaya çıkmıştır. Sağlık Bilimleri alanında ise özellikle uygulama temelli derslerin niteliğinin korunması ve mesleki yeterliliklerin uzaktan ortamda kazandırılmasına ilişkin kaygılar öne çıkmıştır (6). Bu süreçte, sağlık alanındaki lisans programlarına uzaktan eğitim için gerekli desteği sağlamak ve uzaktan eğitimin getirdiği farklılıkları UÇEP'lere yansıtmak amacıyla SABDEK eğitim komisyonu bir çalışma planlamıştır. Bu çalışmanın sonucunda hazırlanan "Sağlık Bilimleri Alanında Çekirdek Eğitim Programlarının Uzaktan Eğitime Uyum Raporu" 7 Ağustos 2020 tarihinde YÖK'e sunulmuştur (7).

Bilim ve teknolojinin hızla değiştiği 21. yüzyıl, sağlık hizmetleri ve eğitim yaklaşımlarında sürekli bir dönüşümü zorunlu kılmaktadır. Yükseköğretim programlarında gelişmiş öğrenme becerilerine sahip, çevresel değişimlere uyum sağlayabilen, kendini sürekli yenileyebilen ve mesleki motivasyonunu sürdürebilen uzmanlar yetiştirme hedefi doğrultusunda SABDEK, 2021 yılında UÇEP'lerin

21. yüzyıl becerilerini de kapsayacak şekilde güncellenmesine yönelik çalışmalar yürütme kararı almıştır. Bu kapsamda BDB-UÇEP için de güncelleme çalışmaları başlatılmış, öğretim tasarımcıları, UÇEP çalışma ekibi, mezunlar ve sektör temsilcilerinin katkılarıyla alana özgü ihtiyaç duyulan "yenilikçi beceriler" belirlenmiştir. İhtiyaç analizinin ardından öğretim elamanları, öğrenciler, mezunlar ve programın ilişkili olduğu diğer alan uzmanları ile yapılan paydaş görüşmeleri doğrultusunda, bu yenilikçi becerilerin kazandırılmasına yönelik temel öğretim yöntemleri, materyaller, kaynaklar ve değerlendirme yaklaşımları belirlenmiştir. Ayrıca, güncelleme çalışmaları kapsamında, BDB-UÇEP'in Avrupa Diyetetik Dernekleri Federasyonu'nun (EFAD) belirlediği yetkinlikleri de kapsayacak şekilde uluslararası standartlara uyumlu hale getirilmesine özen gösterilmiştir (8). Hazırlıkları tamamlanan BDB-UÇEP, 2023 yılında YÖK Yürütme Kurul'una iletilmiş ve Beslenme ve Diyetetik Programı ile birlikte 8 programın Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 28.05.2025 tarihinde yapılan Yükseköğretim Genel Kurul'unda görüşülerek onaylanmıştır (7). Bu derleme makalede, BDB-UÇEP 2025'in 2016 yılında tamamlanan önceki UÇEP ile temel farklılıkları incelenmiş ve gelecekteki UÇEP geliştirme süreçlerine katkı sağlayabilecek önerilere yer verilmiştir.

BDB-UÇEP: 2016'DAN 2025'E NELER DEĞİŞTİ?

Ulusal ve uluslararası standartlara uygun nitelikte, evrensel düşünce ve değerlere sahip, ülke ve dünya kültürüne saygılı diyetisyenler yetiştirmek her iki BDB-UÇEP'in de ortak noktasıdır. Bununla birlikte iki UÇEP arasında, öğrenme kazanımları, öğretim yaklaşımı, ölçme değerlendirme yaklaşımı ve uygulama dersleri konusunda bazı farklılıklar bulunmakta olup, bu farklılıklara ilgili başlıklarda kısaca değinilmiştir.

Öğrenme Kazanımları

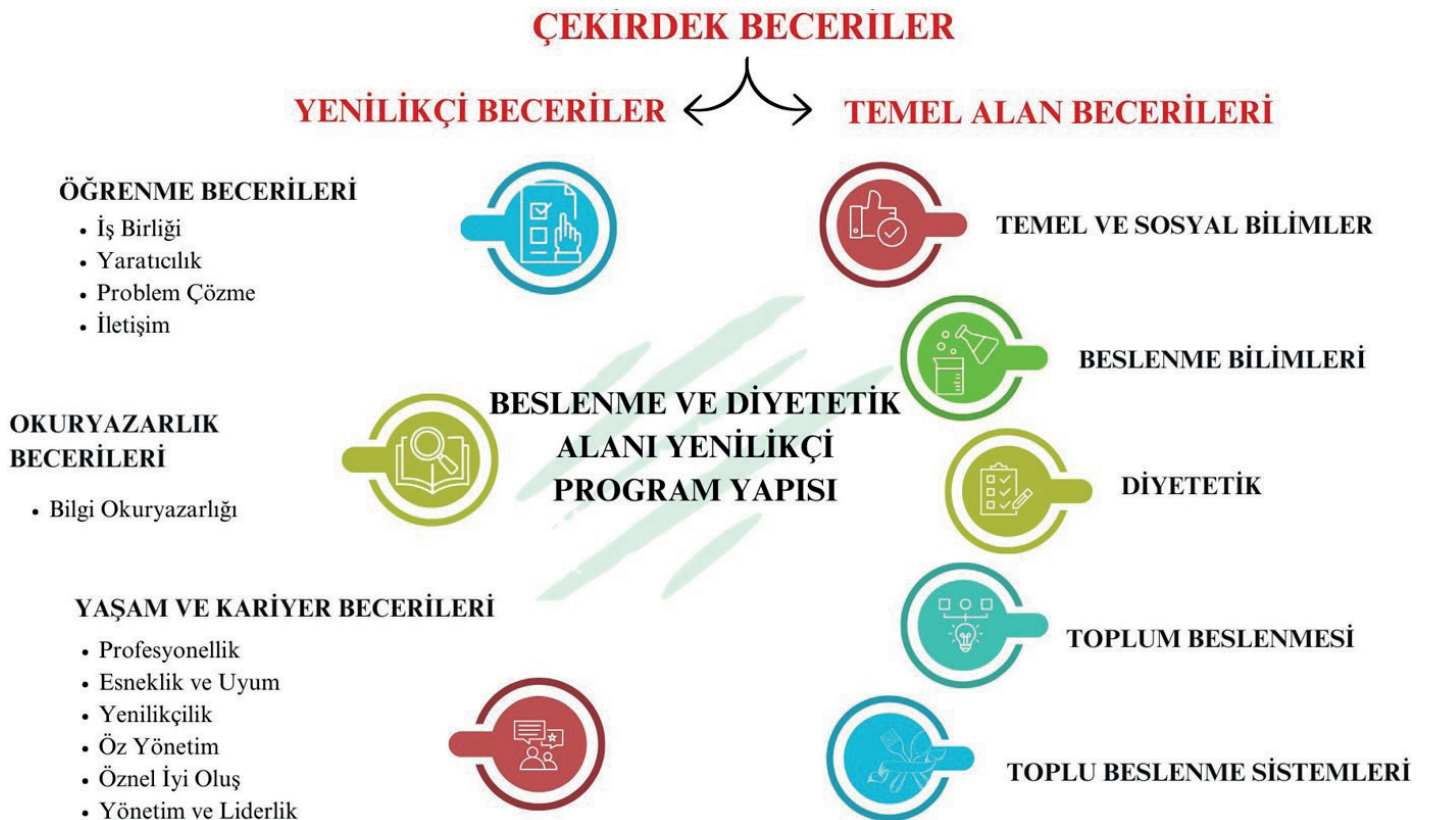
BDB-UÇEP 2016 ve 2025 arasında en temel farklılıklardan biri öğrenme kazanımları kapsamında çekirdek becerilerde yapılan değişikliklerdir. BDB-UÇEP 2016'da ağırlıklı olarak "temel alan becerilerine"

yer verilirken, BDB-UÇEP-2025’de “temel alan becerilerinin” yanı sıra 21. yüzyıl becerilerini içeren “yenilikçi becerilerin” kazanımına odaklanılmıştır (Şekil 1). Temel alan becerileri, Beslenme ve Diyetetik lisans mezunlarının mesleki yeterlilik çerçevesinde sahip olmaları gereken, tanımlanmış görev, sorumluluk ve yetkinlikleri kapsamaktadır. Yenilikçi beceriler ise, mezunların farklı çalışma ortamlarına etkili biçimde uyum sağlayabilmeleri, mesleki uygulamalarda esneklik ve yaratıcılık gösterebilmeleri ve sağlık sisteminin değişen dinamiklerine proaktif katkı sunabilmeleri açısından kritik öneme sahip yetkinliklerdir (7,9). BDB-UÇEP-2025’te yenilikçi beceriler “öğrenme becerileri”, “okuryazarlık becerileri” ve “yaşam ve kariyer becerileri” olmak üzere üç temel başlık altında toplanmıştır (Şekil 1).

Yenilikçi beceriler kapsamında yer alan öğrenme becerileri; iş birliği, yaratıcılık, problem çözme ve iletişim olmak üzere dört temel bileşenden oluşmaktadır. Okuryazarlık becerileri ise bilgi okuryazarlığını ifade etmekte olup, BDB-UÇEP 2025’te

bu kavram bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığına ilişkin yetkinlikleri içerecek şekilde ele alınmıştır. Yaşam ve kariyer becerileri ise profesyonellik, esneklik ve uyum, yenilikçilik, özyönetim, öznel iyi oluş ile yönetim ve liderlik olmak üzere toplam altı beceriyi kapsamaktadır. Söz konusu becerilerin açıklamaları Tablo 1’de özetlenmiştir.

Yenilikçi becerilerin programlara entegrasyonu, BDB-UÇEP 2025’e uyum sürecinde programların öncelikli çalışma alanlarından biri olup, programların yenilikçi becerileri hızlı bir şekilde eğitim-öğretim süreçlerine yansıtması büyük önem taşımaktadır. Programlar, her bir becerinin hangi içerikler veya uygulamalarla kazandırılacağını belirlemek üzere bir planlama yaparak bu süreci başlatabilir. Yenilikçi beceriler, ders içerikleriyle kazandırılabilir gibi, derste kullanılan çeşitli öğretim yöntem ve teknikleriyle de kazandırılabilir (11,12). Örneğin, iletişim becerileri, temel bilgi teknolojileri, akademik okuma ve yazma, yapay zeka uygulamaları ve kariyer planlama gibi dersler içerikleriyle yenilikçi

Şekil 1. BDB-UÇEP-2025’te yer alan çekirdek beceriler

Tablo 1. BDB-UÇEP 2025'in yenilikçi becerileri (7,9,10)

Öğrenme Becerileri	
İş Birliği	Diyetisyenin disiplin içi ve disiplinler arası takımlarda etkin olarak çalışabilme, ortak bir hedefi gerçekleştirmek üzere sorumluluk alabilme ve sorunlara disiplinler arası çözüm üretebilme becerisidir.
Yaratıcılık	Diyetisyenin mesleki olaylara yenilikçi ve özgün yaklaşımlar geliştirebilme, mevcut bilgileri farklı bakış açılarıyla değerlendirebilme ve değişen ihtiyaçlara yaratıcı çözümler üretebilme becerisidir.
Problem çözme	Diyetisyenin mesleki problemleri belirleyebilme, nedenleri ve süreçlerini analiz edebilme ve çözümüne yönelik stratejiler geliştirebilme becerisidir.
İletişim	Diyetisyenin sözlü, yazılı ve çevrimiçi iletişim kanallarını kullanarak kendini açık ve etkili bir şekilde ifade edebilme ve etkin dinleme becerisidir.
Okuryazarlık Becerileri	
Bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı	Diyetisyenin güvenilir bilgi kaynaklarına erişim sağlayabilme, güncel mesleki teknolojileri kullanabilme, bilgiyi eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilme, nitelikli bilgi üretip paylaşabilme ve bilişim teknolojilerinden etkin şekilde bir şekilde yararlanabilme becerisidir.
Yaşam ve Kariyer Becerileri	
Profesyonellik	Diyetisyenin mesleki bilgi ve becerilerini etik ilkelere bağlı kalarak, kanıta dayalı uygulamalar çerçevesinde, sorumluluk bilinciyle ve sürekli gelişim odaklı bir yaklaşımla kullanabilme becerisidir.
Esneklik ve uyum	Diyetisyenin değişen koşullar ve sorumluluklar altında mesleğini sürdürebilmesine olanak tanıyan esnek düşünme ve çevresel değişikliklere uyum sağlayabilme becerisidir.
Yenilikçilik	Diyetisyenin mesleğinde güncel kalabilmesi için yeniliklere ve farklı fikirlere açık olma, yeni fikirler geliştirebilme ve farklı alanlardan yenilikleri alanına entegre edebilme becerisidir.
Özyönetim	Diyetisyenin mesleğinde zaman ve kaynakları verimli kullanabilme, mesleki hedeflere ulaşmak için planlı bir şekilde ilerleyebilme ve performansını etkin bir biçimde yönetebilme becerisidir.
Öznel iyi oluş	Diyetisyenin fizyolojik, psikolojik ve sosyal iyi oluşunu koruyarak, kişisel gelişim ile iş yaşamı arasındaki dengeyi kurabilme becerisidir.
Yönetim ve liderlik	Diyetisyenin beslenme ve diyetetik hizmetlerini iyileştirmek için etkili yönetim becerilerini kullanabilme, stratejik kararlar alabilme ve ekibin motivasyonunu sağlayarak başarılı bir çalışma ortamı oluşturabilme becerisidir.

becerilerin kazandırılmasında etkili olabilir. Diğer yandan, hastalıklarda tıbbi beslenme tedavisi uygulamaları kapsamında yürütülen olgu çözümleri, toplu beslenme sistemlerine ilişkin bir örnek olayın incelenmesi veya beslenme eğitimine ilişkin bir grup ödevi gibi alan dersleri içerisine entegre edilmiş uygulamalar da öğrencilere problem çözme veya iş birliği becerisi kazandırarak yenilikçi becerilerin gelişimine katkı sağlayabilir.

Yenilikçi becerilerin geliştirilmesine yönelik müfredat tasarımı, yalnızca ders içerikleriyle sınırlı kalmamalı, öğrenciyi merkeze alan, eleştirel düşünme, yaratıcılık,

iş birliği ve dijital okuryazarlığı destekleyen yapılandırılmış öğrenme ortamlarını da içermelidir. Bu doğrultuda, disiplinler arası içeriklerin entegre edildiği modüler ders yapıları, senaryo temelli öğrenme, tasarım odaklı düşünme (design thinking), dijital portfolyo uygulamaları ve ters yüz sınıf gibi çağdaş öğretim stratejileri programlara dahil edilebilir. Ters yüz sınıf modeli, öğrencilerin temel kavramları ders öncesinde dijital içeriklerle öğrenmesini, sınıf içi zamanı ise uygulama, tartışma ve problem çözme gibi etkileşimli etkinliklere ayırmasını esas alan öğrenci merkezli bir yaklaşımdır (13). Bu sayede etkin zaman yönetiminin yanı sıra özelleştirilmiş öğrenme

ortamı yaratılabilir. Ayrıca, lisans eğitimi süresince gerçekleştirilen saha çalışmaları, araştırma temelli proje ödevleri, toplumsal katkı odaklı öğrenme deneyimleri ve sektörel mentorluk uygulamaları da bu sürece katkı sunmaktadır. Sektörel mentorluk, öğrencilerin sağlık, beslenme ve gıda sektörlerinde deneyimli profesyonellerle birebir eşleşerek mesleki yönelim, kariyer planlama ve profesyonel beceriler konusunda rehberlik almalarını sağlar. Mesleki uygulama ve uygulamalı derslerden farklı olarak bu modelde, öğrenciler doğrudan iş ortamında görev almak yerine, sektördeki güncel gelişmeleri izleme, mesleki deneyimi tartışma ve kariyer vizyonu geliştirme fırsatı elde eder. Bu bütüncül yaklaşımlar, öğrencilerin yalnızca mesleki bilgiye değil, aynı zamanda değişen koşullara etkin yanıt verebilen, üretken ve uyum yeteneği yüksek bireyler olarak yetiştirmelerini desteklemeyi hedeflemektedir.

Öğretim Yaklaşımı

BDB-UÇEP-2016 ile BDB-UÇEP-2025 arasındaki temel farklılıklardan bir diğeri öğretim yöntemlerine ilişkin değişikliklerdir. BDB-UÇEP-2016'da sunum ve anlatım gibi geleneksel öğretim yöntemlerini desteklemek üzere vaka çalışması, grup çalışmaları ve probleme dayalı öğrenme gibi farklı yöntemlerin kullanılması önerilmiştir (4). Buna karşın, BDB-UÇEP 2025'de öğretim yöntemi olarak probleme dayalı öğrenme ön plandadır (7). Yenilikçi becerilerin kazandırılmasına katkıda bulunan öğrenci merkezli bu yöntemde, öğrenciler gerçek mesleki durumlara ilişkin karmaşık problemlerle karşı karşıya bırakılır. Öğrenciler problemi çözmek için gerekli bilgileri araştırır ve çözümler geliştirir. Bu süreçte grup çalışmaları, akran öğrenmeleri, bağımsız öğrenme, sınıf içi tartışmalar ve öğretim elemanı yönlendirmeleri ile öğrenciler aktif bir öğrenme deneyimi yaşar (14, 15). Beslenme ve Diyetetik eğitiminde uzun süredir kullanılan olgu temelli yaklaşımlar, probleme dayalı öğrenme modeliyle yeniden yapılandırıldığında, öğrencilerin çok boyutlu düşünme, bilgiye ulaşma ve öğrenme sürecini sahiplenme becerileri daha sistematik biçimde desteklenebilir. Bu dönüşüm,

senaryo tasarımında belirsizlik içeren, disiplinler arası bağlamlar içeren olguların kullanılmasını, öğretim elemanının yönlendirici değil, kolaylaştırıcı rol üstlenmesini, ayrıca öğrencilerin çözüm sürecini dijital araçlarla destekleyerek, kendi öğrenmelerini yapılandırmalarını içerir. Böylece öğrenciler, yalnızca "olguyu çözmekle" kalmaz, aynı zamanda mesleki muhakeme, eleştirel düşünme, ekip içi iletişim ve yaşam boyu öğrenme gibi 21. yüzyıl becerilerini geliştirme fırsatı bulur (16).

Programların probleme dayalı öğrenme yöntemini hayata geçirebilmesi için alt yapı, öğrenci sayısı ve öğretim üyesi yetkinlikleri açısından bazı ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Grup çalışmasına uygun, internet erişimi bulunan sınıflar ve çalışma alanları temel ortam bileşenlerdir. Ayrıca, öğrenci kontenjanları da önemli bir husustur. YÖK, 2024 yılında Beslenme ve Diyetetik Programlarının kontenjanlarında azaltmaya gitmiş olmakla birlikte (17), bu sınırlamanın ilerideki yıllarda da devam ettirilmesi BDB-UÇEP'e etkin bir şekilde uyum sağlayabilmek açısından önemlidir. Bu öğretim yönteminin kullanılmasına ilişkin bir diğer önemli başlık öğretim üyesi sayısı, motivasyonu ve yetkinlikleridir. Probleme dayalı öğrenmenin sınıf ortamına taşınması, özellikle geleneksel eğitim yaklaşımını benimsemiş eğitimciler için zor olabilmektedir (18). Eğitimcilerin, gerçek yaşamla ilgili problemler belirleyerek hedeflenen kazanımlara ulaşmayı sağlayacak nitelikte kaliteli senaryolar hazırlayabilmeleri, eleştirel öğrenme sürecine rehberlik edebilmeleri ve probleme dayalı öğrenme oturumlarını etkin bir şekilde yönetebilmeleri kolay bir süreç olmayıp kapsamlı bir çaba ve pek çok beceriye sahip olmayı gerektirmektedir (19). Bu nedenle, yöntemin eğitimler tarafından da benimsenmesi için öğretim elemanlarının yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik kapsamlı eğitici eğitimlerinin planlanması önemlidir. Eğitimler, kurumların onları konu üzerinde eğitmesi, idari destek sağlaması ve uygun altyapı ile koordinasyonun olması durumunda probleme dayalı öğrenme yönteminin daha kolay uygulanmasını sağlayacaktır (20).

Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı kullanılırken, öğrencilerin ders dışında öğrenme görevleri için harcadıkları iş yükleri de ders ve program iş yükü hesabında dikkate alınmalıdır. Bu yönetime geçiş için altyapı ve öğretim elemanı yetkinliklerini sağladıktan sonra, başlangıç için önerilen oran her dönem en az bir dersin probleme dayalı öğrenme yaklaşımı ile yürütülmesidir (7).

Ölçme Değerlendirme Yöntemi

BDB-UÇEP 2025'de ölçme ve değerlendirme yaklaşımı da güncellenmiş olup, performansa dayalı biçimlendirici bir yaklaşım benimsenmiştir. Öğrencilerin birey ve grup performanslarının dönem boyunca rubrikler, kontrol listeleri, portfolyo dosyaları ve akran değerlendirme formları gibi araçlarla değerlendirilmesi önerilmektedir (7).

Öğrenme Alanı Ağırlıkları

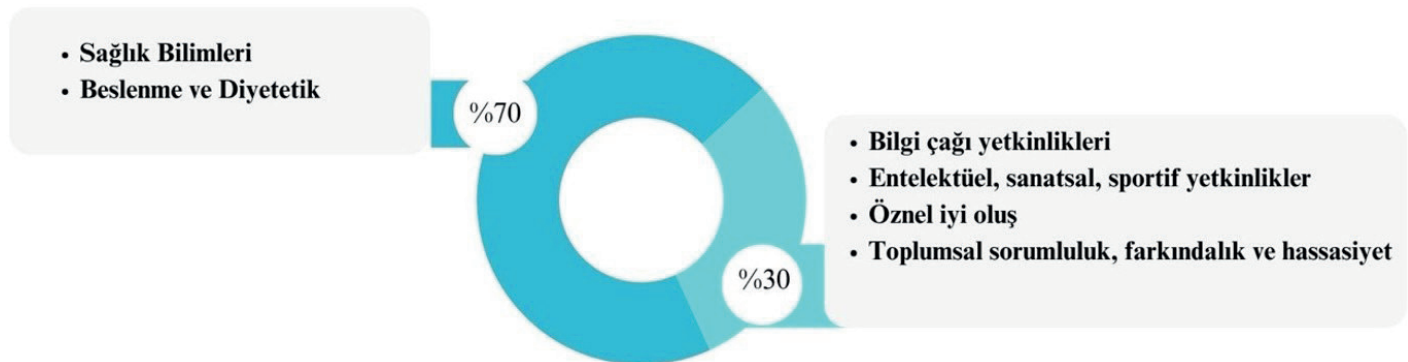
BDB-UÇEP 2025'de önemli güncellemelerden biri, program tasarımcılarının önerileri doğrultusunda öğrenme alanı ağırlıklarında yapılan düzenlemedir. Yeni düzenlemeye göre, eğitim planının en fazla %70'inin Sağlık Bilimleri ve Beslenme Diyetetik öğrenme alanından oluşmalı, en az %30'u ise bilgi çağı yetkinlikleri, entelektüel, sanatsal, sportif yetkinlikler, öznel iyi oluş, toplumsal sorumluluk, farkındalık ve hassasiyet gibi alanlarından oluşmalıdır (Şekil 2). Bu kapsamda, öğrencilere yönelik bilimsel okuryazarlık, dijital içerik üretimi, yapay zekâ farkındalığı, yaratıcı yazma ve iletişim atölyeleri gibi seçmeli dersler

planlanabilir. Ayrıca beslenme ve sanat, gastronomi kültürü, sürdürülebilir yaşam, toplumsal cinsiyet ve sağlık, sağlık için hareket atölyeleri gibi tematik derslerle öğrencilerin entelektüel ve duygusal gelişimi desteklenebilir. Öğrencilerin topluma katkı sağlayacak sosyal sorumluluk projeleri tasarlayıp yürütmeleri, podcast veya kısa video serileriyle bilimsel içerik üretmeleri, hatta yerel halk sağlığı eğitimleri düzenlemeleri bu alanın etkin kullanımına yönelik yaratıcı örnekler arasında yer alabilir. Bu tür uygulamalar, öğrencilerin hem mesleki rollerine farklı açılardan bakmalarını sağlar hem de yaşam boyu öğrenme, çok yönlülük ve sosyal duyarlılık gibi çağdaş mezun yeterliliklerini güçlendirir.

Öğrenme kazanımları bölümünde bahsedilen yenilikçi becerilerin çoğu Beslenme ve Diyetetik alanı ile ilişkili olduğundan her iki öğrenme alanında da yenilikçi öğretim ve yaklaşımların kullanılması önerilmektedir (7).

Öğretici Yetkinlikleri

BDB-UÇEP 2025'de öğretici yetkinlikleri de ele alınmıştır. Belirlenen yetkinlikler arasında, Beslenme Bilimleri, Diyetetik, Toplum Beslenmesi ve Toplu Beslenme Sistemleri gibi mesleğin temel alanlarına yönelik verilen derslerin, lisans derecesi Beslenme ve Diyetetik olan eğitimciler tarafından verilmesi, eğitimcilerin yenilikçi becerileri uygulayabilecek ve performansa dayalı değerlendirme yapabilecek yeterlilikte olmaları gibi temel unsurlar yer almaktadır (7).

Şekil 2. BDB-UÇEP 2025'e göre öğrenme ağırlıkları

Mesleki Uygulama Dersleri

Mesleki uygulama dersleri, Beslenme ve Diyetetik eğitim alanındaki kazanılan bilgi, beceri ve yeterliliklerin gerçek meslek ortamlarında uygulanarak mesleki yetkinliğin artırıldığı bir eğitim-öğretim sürecidir. BDB-UÇEP 2016'da staj olarak tanımlanan bu süreç, YÖK'ün "Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği"nin 17 Haziran 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinden sonra birçok programda mesleki uygulamaya dönüştürülmüş ve bu kapsamda BDB-UÇEP 2025'de de "mesleki uygulamalar" olarak ifade edilmiştir (21).

BDB-UÇEP 2016 ve 2025 arasında mesleki uygulama alanları açısından herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır. Her iki UÇEP'te de klinik beslenme yetişkin, klinik beslenme çocuk, toplu beslenme sistemleri, toplum sağlığında beslenme ve üniversite dışı hastane ve kurum uygulamaları olmak üzere beş temel alanda mesleki uygulama yapılması önerilmektedir. Ancak, BDB-UÇEP 2016'da asgari 840 saat olarak belirlenen mesleki uygulama süresi, BDB-UÇEP 2025'de her bir mesleki uygulama için asgari 175 saat olmak üzere toplam 875 saate çıkarılmıştır. Mesleki uygulamaların Beslenme ve Diyetetik lisans mezunu, Türkiye Diyetisyenler Derneğine üye ve en az 1 yıl mesleki deneyime sahip diyetisyenlerin gözetiminde gerçekleştirilmesi önerilmektedir (7).

Uygulama merkezlerine ilişkin olarak, BDB-UÇEP 2016'da klinik yetişkin ve çocuk mesleki uygulamalarının asgari 200 yatak kapasiteli hastanelerde yapılması öngörülürken, BDB-UÇEP 2025'de bu kriter asgari 100 yataklı hastaneler olarak güncellenmiştir (7).

Akreditasyon Sürecinde BDB-UÇEP'in Rolü

Beslenme ve Diyetetik bölümlerinin lisans eğitim programlarını güncelleyerek BDB-UÇEP 2025 ile uyumlu hale getirmeleri, program akreditasyonları açısından temel bir gerekliliktir. Programların BDB-UÇEP'e uyumu, Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği'nin

(SABAK) "Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme Ölçütleri" arasında yer almakta, bu nedenle akreditasyon başvurusu yapan bölümlerden programlarının BDB-ÇEP ile tam uyum içinde olduğunu göstermeleri ve bu uyumu belgelemeleri beklenmektedir (22). Diğer yandan, Türkiye'de Beslenme ve Diyetetik lisans programlarının tümü değerlendirildiğinde akreditasyon oranı %16, SABAK kuralı gereği en az iki yıldır mezun veren programlar baz alındığında ise akreditasyon oranı yaklaşık %23'dür. Bu oran, eğitimde standardizasyonunun sağlanması ve BDB-UÇEP'e uyum konularında halen önemli eksikliklerin olduğunu göstermektedir.

Gelecek Dönem İçin Öneriler

BDB-UÇEP 2025, ülke genelinde Beslenme ve Diyetetik programlarının sayısının ve öğrenci yoğunluğunun artmasıyla birlikte, özellikle mesleki uygulamaların gerçekleştirileceği kurumlarla ilgili yaşanan sorunlar dikkate alınarak oluşturulmuş olup asgari koşulları göstermektedir. Beslenme ve Diyetetik alanında eğitim kalitesinin artırılması ve mezunların mesleki yeterliliklerinin güçlendirilmesi amacıyla ilerleyen dönemlerde yapılacak güncellemelerde göz önünde bulundurulması gereken bazı hususlar bulunmaktadır. Bu noktada, en önemli gelişim alanlarından biri mesleki uygulamalarda öğrencilerin kazanması gereken asgari deneyimlere yönelik standartların belirlenmesidir. Örneğin klinik beslenme çocuk ve yetişkin hastalıkları uygulamalarında, öğrencilerin asgari olarak görmesi gereken olgu sayıları ve türlerinin belirlenmesi, toplum sağlığı mesleki uygulamasında verilmesi gereken asgari eğitimlerin belirlenmesi, toplu beslenme sistemleri uygulamaları kapsamında tüm öğrencilerin mutlaka bir hastane mutfağında uygulama yapması, mesleki uygulama yapılacak hastanelerin ve birinci basamak sağlık kuruluşlarının kapasiteleri ve mesleki uygulama kapsamında görülen olgular kapsamında kabul edilebilirliğinin Sağlık Bakanlığı'nın ilgili birimleri ile merkezi olarak belirlenmesi ve bu kurumlar dışında mesleki uygulamaların kabul edilmemesi,

mesleki uygulama yapılacak kurumlarda görevli diyetisyenlerin mesleki yetkinlik sistemi gibi bir sisteme dahil olması ve mezuniyet sonrası yaşam boyu öğrenme sürecine dahil olmaları gibi asgari kriterlerin oluşturulması bu sürecin başlangıç adımları olabilir. Bu bağlamda, Türkiye Diyetisyenler Derneği gibi ulusal meslek örgütünün koordinasyonunda yürütülecek çalışmalar, eğitim süreçlerinin daha verimli bir şekilde sürdürülmesine katkı sağlayabilir.

BDB-UÇEP'in programlarda yaygınlaşması ve eğitimde standardizasyonun sağlanabilmesi için, YÖK Yürütme Kurulu'nun 16.01.2019 tarihinde kabul ettiği Yükseköğretim Kurumları bünyesinde açılmış/ açılacak olan Fakülte ve Yüksekokul bünyesinde yer alan Sağlık Bilimleri Programlarında eğitim ve öğretime başlanması ve bunun sürdürülmesi için asgari öğretim elemanı, laboratuvar ve teçhizat gereklilerinin güncellenerek (23), Ulusal ÇEP'ler ile uyumlu hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu uyum, yeni açılacak bölümlerin akreditasyon sürecine daha kolay entegre olmasını sağlayarak, ülke genelinde programların kalitesinin artırılmasına katkıda bulunacaktır.

Yazarlık katkısı • Author contributions: Çalışmanın tasarımı: EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; İlgili literatürün taranması: EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; Makale taslağının oluşturulması: EBK, HGÖ; İçerik için eleştirel gözden geçirme: EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; Yayınlanacak versiyonun son onayı: EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ. • **Study design:** EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; **Literature review:** EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; **Draft preparation:** EBK, HGÖ; **Critical review for content:** EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ; **Final approval of the version to be published:** EBK, EAY, YB, ZBD, AD, MG, ZG, FEG, KIA, EK, GK, EK, HŞ, HY, HGÖ.

Çıkar çatışması • Conflict of interest: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ederler. • *The authors declare that they have no conflict of interest.*

KAYNAKLAR

1. Demirel ZB. Beslenme ve Diyetetik eğitim öğretiminin standardizasyonu. *Beslenme ve Diyet Dergisi*. 2015;43(3):237-43.
2. Özel HG, Atıcı KI, Melekoğlu E. Türkiye'de Beslenme ve Diyetetik lisans programlarının mevcut durum analizi: 2021-2022 yıllarına ait verilerin değerlendirilmesi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*. 2023;51(2):7-23.
3. 2025 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. Erişim: <https://cdn.osym.gov.tr/2025%20YKS%20KONTENJAN%20KILAVUZU.pdf>. Erişim tarihi: 15.08.2025.
4. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Çekirdek Eğitimi Programları. Erişim: <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/ulusal-cekirdek-egitimi-programlari>. Erişim Tarihi: 04.05.2025.
5. Eren E. Yeni tip koronavirüs'ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi: Milli Eğitim Bakanlığının ve Yükseköğretim Kurulunun yeni düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi*. 2020;10(2):153-62.
6. Sezgin S. Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2021;21(1):273-96.
7. Beslenme ve Diyetetik Alanı Ulusal Çekirdek Eğitimi Programı (BDB-UÇEP) 2025, Ankara. Erişim: <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/ulusal-cekirdek-egitimi-programlari> Erişim Tarihi: 13.06.2025.
8. European Federation of the Associations of Dietitians (EFAD). Academic Standards – 2018 Revision. Erişim: <https://www.efad.org/efad-standards/> Erişim Tarihi: 19.02.2025.
9. Gelen İ. P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 2017;1(2):15-29.
10. Partnership for 21st Century Skills. Framework for 21st Century Learning Definitions. 2019. Erişim: https://www.battelleforkids.org/wp-content/uploads/2023/11/P21_Framework_DefinitionsBFFK.pdf Erişim Tarihi: 25.02.2025.
11. Birru YT. The integration of 21st-century skills into the higher education curriculum: Practices and perspectives systematic review. *Teacher Education and Curriculum Studies*. 2024;9(3):60-8.
12. Alismail HA, McGuire P. 21st century standards and curriculum: current research and practice. *Journal of Education and Practice*. 2015;6(6):150-4.
13. Ünsal, H. Ters yüz öğrenme ve bazı uygulama modelleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018;4(2):39-50.

14. Wood DF. Problem based learning. *BMJ*. 2003;326(7384):328-30.
15. Griffin A. The pivot to online teaching: an opportunity to create effective problem-based learning environments for dietetic education. *J Hum Nutr Diet*. 2025;38(1):e13378.
16. Akcay B, Benek İ. Problem-based learning in Türkiye: A systematic literature review of research in science education. *Educ. Sci*. 2024;14(3):330.
17. Yükseköğretim Kurulu 259. Üniversitelerarası Kurul Toplantısı. 2024. Erişim: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/259-universitelerarası-kurul-toplantısı.aspx> Erişim Tarihi: 10.02.2025.
18. Attepe Özden S, İçağasioğlu Çoban A. Sosyal hizmet eğitiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının kullanımı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 2015;26(2):159-68.
19. Kolcu G, Vatansever K, Beyazıt Üçgün A, Tamam İ, Başer A. SDÜTF öğretim üyelerinin probleme dayalı öğrenme konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Medical Journal of Süleyman Demirel University*. 2019;26(1):8-15.
20. Trullàs JC, Blay C, Sarri E, Pujol R. Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: A scoping review. *BMC Med. Educ*. 2022;22(1):104.
21. Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği. Resmi Gazete:17.06.2021-31514. Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=38922&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 04.05.2025.
22. Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK) Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme Ölçütleri- R3. Erişim: https://www.sabak.org.tr/images/SABAK_DEGERLENDIRME_OLCUTLER%C4%B0_R3.pdf Erişim Tarihi: 04.05.2025.
23. Yükseköğretim Kurulu. Sağlık, Sağlıkla İlgili veya İlişkili Programlarda Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülmesi İçin Asgari Koşullar. Erişim: <https://s3-ankara.yok.gov.tr/yokmedia/5ac34941-e792-4d7f-96eb-fcdfa29950db.pdf> Erişim Tarihi: 16.06.2025